

CO2-REDUCTIEPLAN N3 2020

Organisatie: Kennemer Wonen
Contactpersoon: H. Koomen

Adviseur: M. Havik
Adviesbureau: De Duurzame Adviseurs

Publicatiedatum: 29-12-2020
Versie: 1.3

**de duurzame
adviseurs**

Inhoudsopgave

1	 INLEIDING	3
1.1	Leeswijzer	4
2	 BESCHRIJVING VAN DE ORGANISATIE	5
2.1	Statement organisatiegrootte	6
2.2	Projecten met gunningvoordeel	6
3	 EMISSIE-INVENTARIS RAPPORT	7
3.1	Verantwoordelijke.....	7
3.2	Referentiejaar en rapportage.....	7
3.3	Afbakening	7
3.4	Directe- en indirecte GHG-emissies	7
3.4.1	<i>Berekende GHG-emissies</i>	7
3.4.2	<i>Verbranding biomassa</i>	8
3.4.3	<i>GHG-verwijderingen</i>	8
3.4.4	<i>Uitzonderingen</i>	8
3.4.5	<i>Invloedrijke personen</i>	8
3.4.6	<i>Toekomst</i>	8
3.4.7	<i>Significante veranderingen</i>	8
3.5	Kwantificeringsmethoden.....	9
3.6	CO ₂ -Emissiefactoren	9
3.7	Onzekerheden.....	9
3.8	Uitsluitingen	9
3.8.1	<i>Verhuurd vastgoed</i>	10
3.9	Verificatie.....	10
3.10	Rapportage volgens ISO 14064-1	10
4	 ENERGIEBEOORDELING	12
4.1	Identificatie grootste verbruikers	12
4.2	Analyse grootverbruiker Wagenpark.....	13
4.3	Trends in energieverbruik en voortgang CO ₂ -reductie	15
4.4	Voorgaande energiebeoordelingen	15
4.5	Conclusies en aanbevelingen	16
5	 DOELSTELLINGEN	17
6.1	Ambitiebepaling	17
6.1.1	<i>Vergelijking met sectorgenoten</i>	17
6.1.2	<i>Maatregellijst SKAO</i>	17
6.1.3	<i>Conclusie ambitiebepaling</i>	17
6.2	Hoofddoelstelling	18
6.2.1	<i>Scope 1 Subdoelstelling gasverbruik kantoren en CVZ</i>	18
6.2.2	<i>Scope 1 Subdoelstelling brandstofverbruik wagenpark en alternatieve brandstoffen</i>	18
6.2.3	<i>Scope 2 Subdoelstelling elektraverbruik kantoren en CVZ en alternatieve brandstoffen</i>	18
6.2.4	<i>Scope 2 Subdoelstelling zakelijk verkeer</i>	19
7	 VOORTGANG	20
7.1	Scope 1 Subdoelstelling gasverbruik	20
7.2	Scope 1 Subdoelstelling wagenpark	20
7.3	Scope 2 Subdoelstelling elektraverbruik.....	20
	<i>Uitsluiting van juridische aansprakelijkheid</i>	21
	<i>Bescherming intellectueel eigendom</i>	21
	<i>Ondertekening</i>	21

1 | Inleiding

De CO₂-Prestatieladder stimuleert bedrijven om een bijdrage te leveren aan het verminderen van CO₂- uitstoot door praktische maatregelen te nemen, te werken aan vernieuwing en hun kennis te delen, zowel in het eigen bedrijf als in de keten. De eisen waar aan voldaan moet worden om een CO₂- Bewust Certificaat te behalen worden beschreven in het Handboek CO₂-Prestatieladder 3.1 van de Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen ("SKAO"). Het Handboek biedt veel keuzeruimte voor bedrijven in de manier waarop de CO₂-reductie in het eigen bedrijf en de eigen keten tot stand komt. Daarnaast biedt het Handboek bedrijven ook de ruimte om zelf te kiezen hoe het proces om het certificaat te behalen wordt ingericht.

In dit document worden de scope 1 en 2 CO₂-reductiedoelstellingen van Kennemer Wonen gepresenteerd en de voortgang van de CO₂-reductie beoordeeld. Voorafgaand hieraan is de CO₂-footprint voor scope 1 en 2 opgesteld conform ISO 14064-1 en het GHG-protocol¹.

Scope 1 emissies, of directe, zijn emissies die worden uitgestoten door installaties die in eigendom zijn van of gecontroleerd worden door de organisatie, zoals emissies door eigen gasgebruik (in bijv. gas boilers, warmtekrachtinstallaties en ovens) en emissies door het eigen wagenpark.

Scope 2 of indirecte emissies, zijn emissies die ontstaan door de opwekking van elektriciteit, warmte en koeling en stoom in installaties die niet tot de eigen onderneming behoren, doch die door de organisatie worden gebruikt, zoals bijvoorbeeld de emissies die vrijkomen bij het opwekken van elektriciteit in centrales. Let op: de CO₂-Prestatieladder rekent 'Business Travel'/'Personenvervoer onder werktijd' (Business Travel= 'Business air Travel', 'Personal Cars for business travel' en 'Business travel via public transport') ook tot scope 2.

Scope 3 emissies of overige indirecte emissies, zijn emissies die ontstaan als gevolg van de activiteiten van het bedrijf (de organisatie) maar die voortkomen uit bronnen die geen eigendom van het bedrijf zijn noch beheerd worden door het bedrijf. Voorbeelden zijn emissies die voortkomen uit de productie van ingekochte materialen (upstream) en het gebruik van het door het bedrijf aangeboden/verkochte werk, project, dienst of levering (downstream) De CO₂-Prestatieladder rekent woon-werk verkeer ook tot scope 3.

Voor het bepalen van de CO₂-reducerende maatregelen die binnen Kennemer Wonen toegepast kunnen worden, is eerst een inventarisatie van mogelijke reductiemaatregelen uitgevoerd. Deze inventarisatie is als apart tabblad opgenomen in het Excel bestand 'CO₂-reductiemaatregelen en berekening doelstelling'. Aan de hand van de maatregelen die voor Kennemer Wonen relevant zijn, is vervolgens het CO₂-Reductieplan opgesteld. Hierin worden de reductiedoelstellingen en de daarbij behorende maatregelen beschreven..

In dit rapport wordt onder andere de emissie-inventaris, ook wel de CO₂-footprint genoemd, van Kennemer Wonen besproken. De CO₂-footprint geeft een inventarisatie van de totale hoeveelheid uitgestoten broeikasgassen, de Green House Gasses (GHG emissies).

De inventarisatie is een verantwoording van eis 3.A.1 van de CO₂-Prestatieladder en is uitgevoerd conform de ISO 14064-1: 2018 (E) "*Quantification and reporting of greenhouse gas emissions and removals.*"

¹ Greenhouse Gas Protocol (GHG) is een internationale standaard voor het meten en reduceren van broeikasgassen (Greenhouse Gas)

In hoofdstuk 4 van dit document wordt de energiebeoordeling beschreven. De energiebeoordeling is een diepgaande analyse van de grootste energiestromen binnen de organisatie. Door middel van dit verkregen inzicht kunnen er gerichte maatregelen worden genomen om het verbruik van deze energiestromen te reduceren. Daarnaast worden er aanbevelingen opgenomen voor het komende jaar om de versnelling van de CO₂-reductie te bevorderen.

In hoofdstuk 5 worden vervolgens de doelstellingen beschreven. Naast de doelstellingen voor scope 1 en 2, wordt er voorafgaand een vergelijking met sectorgenoten uitgevoerd. Dit houdt in dat er is bekeken welke doelstellingen en maatregelen andere gecertificeerde overheden hebben om te kunnen bepalen of de doelstelling van de organisatie voldoende ambitieus is.

In het laatste hoofdstuk wordt de voortgang van de organisatie in het behalen van haar doelstellingen behandeld. Dit zal in zijn geheel worden gedaan, alsmede per subdoelstelling.

Dit reductieplan is opgesteld in overleg met en met goedkeuring van het management.

1.1 | Leeswijzer

Dit document is ter onderbouwing van de eisen van de CO₂-Prestatieladder. Per hoofdstuk wordt een eis behandeld. Hieronder een leeswijzer.

HOOFDSTUK IN DOCUMENT		EIS IN CO ₂ -PRESTATIELADDER
Hoofdstuk 2	Beschrijving van de organisatie	3.A.1
Hoofdstuk 3	Emissie-inventaris rapport	3.A.1
Hoofdstuk 4	Energiebeoordeling	2.A.3
Hoofdstuk 5	Doelstellingen	3.B.1
Hoofdstuk 6	Voortgang	1.B.1, 2.B.1 en 3.B.2

Tabel 1: Leeswijzer

2 | Beschrijving van de organisatie

Hieronder volgt een korte beschrijving van de organisatie. Verdere informatie is te vinden op de website: <https://www.kennemerwonen.nl>

Kennemer Wonen is een woningcorporatie in de regio Noord-Kennemerland. Kennemer Wonen verhuurt, verbetert en bouwt betaalbare en energiezuinige huurwoningen in de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Heiloo en Uitgeest. Onze missie is voldoende goede huurwoningen met passende woonlasten in gevarieerde wijken voor onze klanten van nu en in de toekomst. Kennemer Wonen beseft dat wonen niet stopt bij de voordeur, maar dat onze klanten ook graag in een prettige wijk wonen. Daaraan werken we samen met (toekomstige) bewoners, huurdersorganisaties, gemeenten, welzijns- en zorgorganisaties en marktpartijen.

Onze kernactiviteiten zijn:

Beheren, verhuren, bouwen en verkopen van woningen en de activiteiten die hier direct uit voortkomen. Andere activiteiten richten zich op behouden of verbeteren van de waarde van het bezit, zoals bij leefbaarheid en duurzaamheid.

Wij hebben de laatste jaren steeds meer aandacht voor duurzaamheid en beseffen dat we nog veel meer kunnen doen. Bij ons handelen en onze beslissingen moet altijd gekeken worden naar de rol van duurzaamheid; of het nu gaat om gedrag, onze woningen of onze bedrijfsvoering. Kennemer Wonen heeft ruim 10.000 huurwoningen in de regio. Bij Kennemer Wonen werken ongeveer 80 mensen.

De missie en visie zijn samengevat in de volgende afbeelding:

Kennemer Wonen heeft zich in de afgelopen jaren als voorloper onderscheiden in het verduurzamen van de woningvoorraad. Daar past het goed bij om ook intern de zaken qua duurzaamheid goed op orde te hebben. Er is gekozen voor de CO₂-prestatieladder als systeem

om deze wens te realiseren, mede vanwege de mogelijkheid om met dit systeem later ook extern aan CO₂-reductie te kunnen gaan werken.

2.1 Statement organisatiegrootte

De totale CO₂-uitstoot van Kennemer Wonen in het jaar 2019 bedraagt 965,7 ton CO₂. Hiervan komt 858,2 ton voor rekening van projecten (algemene voorzieningen van het verhuurde vastgoed) en 107,5 ton door gebruik van kantoren en mobiliteit (interne bedrijfsvoering). Kennemer Wonen valt daarmee qua CO₂-uitstoot in de categorie klein bedrijf.

	DIENSTEN ¹²	WERKEN/ LEVERINGEN
Kleine organisatie	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt maximaal (\leq) 500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt maximaal (\leq) 500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties bedraagt maximaal (\leq) 2.000 ton per jaar.
Middelgrote organisatie	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt maximaal (\leq) 2.500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt maximaal (\leq) 2.500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties bedraagt maximaal (\leq) 10.000 ton per jaar.
Grote organisatie	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt meer dan ($>$) 2.500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt meer dan ($>$) 2.500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties bedraagt meer dan ($>$) 10.000 ton per jaar.

Tabel 2: Indeling groottecategorieën volgens Handboek CO₂-Prestatieladder 3.1.

2.2 Projecten met gunningvoordeel

Een project met gunningvoordeel is een project van een organisatie waarbij de CO₂-Prestatieladder een rol heeft gespeeld in de aanbesteding. Hierbij is het niet relevant of het gunningvoordeel wel of niet doorslaggevend is geweest bij het verkrijgen van de opdracht, of op welke manier de CO₂-Prestatieladder in de aanbesteding is gevraagd.

Met deze definitie in het achterhoofd is er geen sprake van projecten met gunningsvoordeel.

3 | Emissie-inventaris rapport

3.1 Verantwoordelijke

Voor het beheren van de CO₂-Prestatieladder is de manager bedrijfsvoering de interne verantwoordelijke. Hij draagt verantwoordelijkheid voor het uitzetten van taken, toewijzen van verantwoordelijkheden en het rapporteren aan het management. Voor het opstellen van alle bijbehorende documentatie voor het behouden van niveau 3 op de CO₂-Prestatieladder wordt de organisatie ondersteund door het adviesbureau De Duurzame Adviseurs.

3.2 Referentiejaar en rapportage

Dit rapport betreft 2019. Het jaar 2018 dient daarbij als referentiejaar voor de CO₂-reductiedoelstellingen en het monitoren van de CO₂-uitstoot.

3.3 Afbakening

Meer informatie over de Organizational Boundary van de organisatie is terug te vinden in het document 'Bepaling Organizational Boundary'. Hierin is opgenomen wat er voor de CO₂ prestatieladder binnen de organisatiegrenzen valt.

3.4 Directe- en indirecte GHG-emissies

In dit hoofdstuk worden de berekende Green House Gas emissies (afgekort GHG-emissies) toegelicht. Het Green House Gas Protocol maakt onderscheid in verschillende scopes op basis van de herkomst van het broeikasgas. Hieruit ontstaat een zogenaamde 'inventaris aan broeikasgassen' van de organisatie die kan worden gekwantificeerd en gemanaged. Oftewel de CO₂-uitstoot die vrijkomt bij de eigen activiteiten. In de volgende paragraaf wordt de CO₂-footprint van 2019 en de eerste helft van 2020 weergegeven.

3.4.1 Berekende GHG-emissies

De directe- en indirecte GHG-emissies van Kennemer Wonen bedroeg in 2019 965,7 ton CO₂. Hiervan werd 91,9 ton CO₂ veroorzaakt door directe GHG-emissies (scope 1), 867,6 ton CO₂ door indirecte GHG-emissies (scope 2) en 6,2 ton CO₂ in business travel.

Scope 1	omvang	eenheid	emissiefactor	ton CO ₂
Gasverbruik kantoor	6.535,00	m ³	1884	12,31
Gasverbruik Algemene voorzieningen	17.925,20	m ³	1884	33,77
Brandstofverbruik wagenpark (diesel)	2.346,00	liters	3230	7,58
Brandstofverbruik wagenpark (benzine)	13.941,18	liters	2740	38,20
Verbruik Adblue	-	liters	260	-
Totaal scope 1				91,86

Scope 2	omvang	eenheid	emissiefactor	ton CO ₂
Elektraverbruik - grijze stroom Kantoor	77.644,00	kWh	556	43,17
Elektraverbruik - grijze stroom Algemene voorzieningen	1.482.829,00	kWh	556	824,45
Stadswarmte Algemene voorzieningen	-	GJ	35970	-
Totaal scope 2				867,62

Business travel	omvang	eenheid	emissiefactor	ton CO ₂
Zakelijke kilometers privé auto's	30.841,00	km's	195	6,01
Zakelijke kilometers openbaar vervoer	6.520,00	km's	36	0,23
Totaal business travel				6,25

Totale CO ₂ -footprint (scope 1, 2 en business travel)	
	965,7

Tabel 3: CO₂-uitstoot 2019 (in tonnen CO₂)

De directe- en indirecte GHG-emissies van Kennemer Wonen bedroeg in de eerste helft van 2020 39,5 ton CO₂. Hiervan werd 34 ton CO₂ veroorzaakt door directe GHG-emissies (scope 1), 0 ton CO₂ door indirecte GHG-emissies (scope 2) en 5,5 ton CO₂ in business travel.

Scope 1	omvang	eenheid	emissiefactor	ton CO ₂
Gasverbruik	9.206,00	m ³	1884	17,3
Brandstofverbruik - diesel	936,56	liter	3230	3,0
Brandstofverbruik - benzine	4.973,40	liter	2740	13,6
Verbruik Adblue	-	liter	260	0,0
Totaal scope 1				34,0

Scope 2	omvang	eenheid	emissiefactor	ton CO ₂
Elektriciteitsverbruik - groene stroom kantoor	25.288,00	kWh	0	0,0
Elektriciteitsverbruik - groene stroom vastgoed	1.161.589,15	kWh	0	0,0
Elektriciteitsverbruik - extern laden	-	kWh	475	0,0
Stadswarmte	-	GJ	35970	0,0
Totaal scope 2				0,0

Business travel	omvang	eenheid	emissiefactor	ton CO ₂
Zakelijk vervoer - gedeclareerde kilometers	28.392,00	km	195	5,5
Zakelijk vervoer - OV kilometers	-	km	36	0,0
Vliegreizen < 700	-	km	297	0,0
Vliegreizen 700 - 2500	-	km	200	0,0
Vliegreizen > 2500	-	km	147	0,0
Totaal business trav				5,5

Totale CO ₂ -footprint (scope 1 & 2)	
	39,5

Tabel 4: CO₂-uitstoot 2020 H1 (in tonnen CO₂)

3.4.2 Verbranding biomassa

In het jaar van deze rapportage vond geen verbranding van biomassa plaats bij Kennemer Wonen.

3.4.3 GHG-verwijderingen

Er heeft in het jaar van deze rapportage geen broeikasgasverwijdering of compensatie plaatsgevonden bij Kennemer Wonen.

3.4.4 Uitzonderingen

Er zijn geen noemenswaardige uitzonderingen te noemen op het GHG-Protocol.

3.4.5 Invloedrijke personen

Binnen de organisatie zijn geen individuele personen te benoemen die een dermate invloed op de CO₂ footprint hebben, dat gedragsverandering van deze individuele persoon alleen al zou zorgen voor een significante verandering in de CO₂ footprint.

3.4.6 Toekomst

De emissies in de paragrafen hierboven zijn vastgesteld voor 2019. In het plan van aanpak van de organisatie, waarin alle reductiemaatregelen zijn opgenomen, wordt beschreven welke maatregelen er in de komende jaren worden uitgevoerd. Deze zullen er samen voor zorgen dat de organisatie 68% CO₂ in scope 1 en 100% CO₂ in scope 2 en 0% in business travel zal reduceren in 2021 ten opzichte van 2018.

3.4.7 Significante veranderingen

Zoals in paragraaf 3.2 beschreven geldt 2018 als referentiejaar. De voortgang van de reductie in CO₂-uitstoot zal beschreven worden in hoofdstuk 6 van dit document. In 2019 heeft een verhuizing naar een nieuw zeer duurzaam pand plaatsgevonden. Dit heeft een grote reductie tot gevolg gehad. Verder vinden er door het jaar heen mutaties plaats in het vastgoedbezit (groot onderhoud, afstoot, aankoop) dit kan in sommige gevallen grote invloed hebben op de footprint.

3.5 Kwantificeringsmethoden

Voor het kwantificeren van de CO₂-uitstoot is gebruik gemaakt van een Excelmodel waarbij alle energieverbruiken worden omgerekend naar CO₂-emissies. Hierbij worden de emissiefactoren van de website www.co2emissiefactoren.nl gehanteerd. In hoofdstuk 2 van het CO₂-Managementplan van de organisatie wordt beschreven waar de brongegevens per energiestroom vandaan komen.

3.6 CO₂-Emissiefactoren

Voor de inventarisatie van de CO₂-uitstoot van Kennemer Wonen over 2019 zijn de emissiefactoren uit de CO₂-Prestatieladder 3.1 gehanteerd. Omdat het gaat om specifieke emissiefactoren op nationaal niveau, zijn de gehanteerde emissiefactoren zeer geschikt voor het omrekenen van de data van de broeikasgas activiteiten naar de daarmee gepaard gaande CO₂-emissies.

De emissiefactoren van de organisatie zullen te allen tijde meegaan met wijzigingen in de emissiefactoren van de CO₂-Prestatieladder 3.1. Voor de berekening van de CO₂-footprint van 2019 zijn emissiefactoren gebruikt daterend januari 2020.

Er zijn geen "Removal factors" van toepassing.

3.7 Onzekerheden

De gepresenteerde resultaten moeten worden gezien als de beste inschatting van de werkelijke waarden. Bijna alle gebruikte gegevens voor de berekening van de CO₂-footprint zijn gebaseerd op facturen en/of werkelijk gemeten aantallen. Hierdoor is de onzekerheidsmarge zeer gering. Er zijn nog wel enkele onzekerheden. Deze worden onderstaand omschreven:

1. Er is geen inzicht of de zakelijk gedeclareerde km's allemaal met de auto zijn gereden, fiets, OV, etc is in theorie ook mogelijk.
2. Er is ook ingehuurd personeel welke met eigen vervoer naar kantoor reizen. Vergoeding hiervoor is verdisconteerd in het uurloon op basis van een vast bedrag en er is geen inzicht in het type vervoer en het aantal gereden kilometers. Om deze reden is dit niet in de berekening meegenomen.
3. Er is geen inzicht in de types transport voor de zakelijk gedeclareerde OV km's. Hier is uitgegaan van reizen met de trein 2e klas, op basis van totaal bedrag omgerekend met €0,13/km (bron: <https://www.ns.nl/zakelijk/voordelen/kosten-besparen.html>)
4. Enkele gebouwen uit de vastgoedlijst hebben nog geen slimme meters. Opname van de meterstanden vindt niet per se plaats op 01-01 en 01-07 van ieder jaar. Halfjaarcijfers zijn gebaseerd op 50% van voorgaande hele jaar.
5. Pas na afronding van het hele jaar kan exact de verdeling van verbruik door huurders en algemene voorzieningen in kaart worden gebracht. Voor de half jaar cijfers wordt daarom gerefereerd aan de verhouding van het voorgaande jaar.
6. Bij enkele gebouwen wordt het warmteverbruik geregistreerd per radiator, deze eenheden worden teruggerekend naar m³ gas. Vooral bij Hybride systemen geeft dit geen 100% correct beeld bij berekening van de verhouding verbruik door huurders en algemene voorzieningen.

3.8 Uitsluitingen

In Handboek 3.1 is de rapportage van de CO₂-emissie-inventaris over alle broeikasgassen, uitgedrukt in CO₂-equivalenten nog niet verplicht. Het is dus niet vereist overige gassen, niet

zijnde CO₂ (CH₄, N₂O, HFC's, PFC's en SF₆) die vrijkomen bij operaties van de organisatie, mee te nemen in de emissie-inventaris. Dit geldt ook voor koudemiddelen (refrigerants).

3.8.1 Verhuurd vastgoed

Kennemer Wonen sluit de uitstoot van verbruiken binnen de gehuurde units geheel uit. Dit geldt zowel voor huurders die een eigen aansluiting hebben en dus zelf hun energie inkopen als voor huurders die op een tussenmeter achter de hoofdaansluiting zitten. De kosten worden één op één doorberekend aan de huurders en er is zeer beperkte zeggenschap vanuit Kennemer Wonen. Dit komt vooral door de zeer strenge regels en de invloed die huurders hebben als het om huurverhogende uitgaven door Kennemer Wonen gaat. Huurders worden om die reden in scope 3 geplaatst als ketenpartners.

3.9 Verificatie

De organisatie heeft ervoor gekozen om de emissie-inventaris niet apart te laten verifiëren door een extern bureau. De emissie-inventaris zal tijdens de externe audit middels een steekproef geverifieerd worden.

3.10 Rapportage volgens ISO 14064-1

Dit rapport is opgesteld volgens de eisen uit ISO 14064-1, paragraaf 9.3.1. In tabel 3 is een kruistabel gemaakt van de onderdelen uit ISO 14064-1 en de hoofdstukken in het rapport.

ISO 14064-1 §9.3.1	§ 7.3 GHG-REPORT CONTENT	BESCHRIJVING	HOOFDSTUK RAPPORT
A	A	Reporting organization	2
B	B	Person responsible	3.1
C	C	Reporting period	3.2
D, E	D	Organizational boundaries	3.3
F	E	Direct GHG emissions	3.4
G	F	Combustion of biomass	3.4
H	G	GHG removals	3.4
I	H	Exclusion of sources or sinks	3.4
J	I	Indirect GHG emissions	3.4
K	J	Base year	3.2
L	K	Changes or recalculations	3.4
M, T	L	Methodologies	3.5
N	M	Changes to methodologies	3.6
O	N	Emission or removal factors used	3.6
P, Q	O	Uncertainties	3.7
R	P	Statement in accordance with ISO 14064-1	3.10
S	Q	Verification	3.9

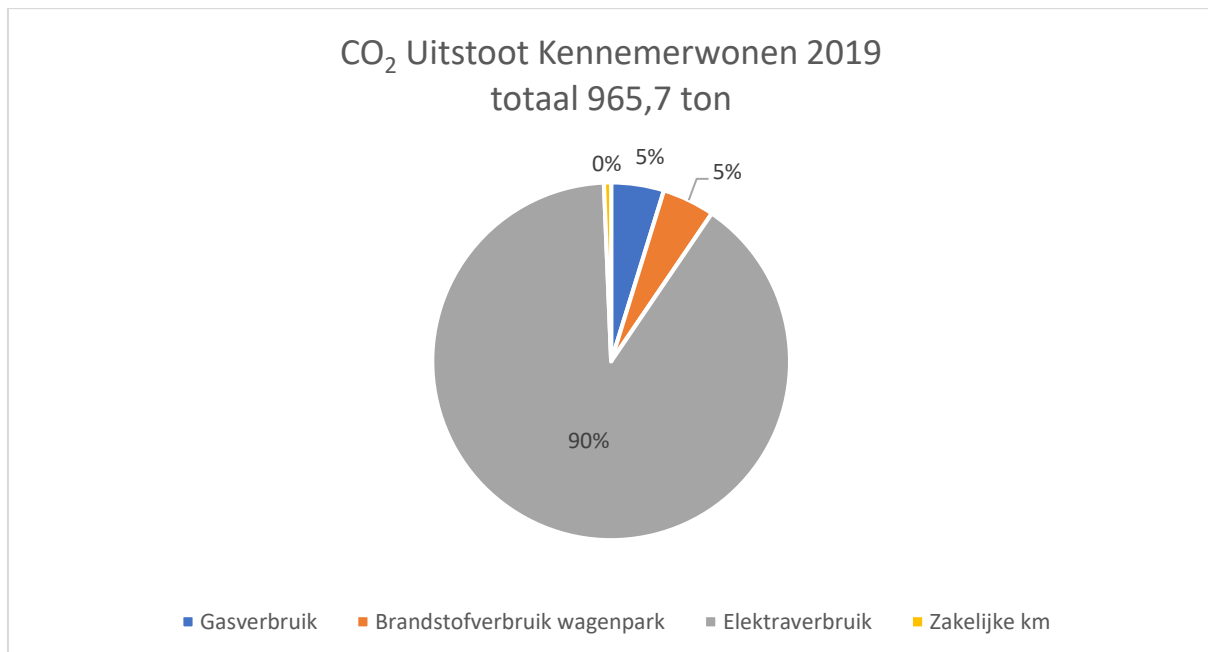
Tabel 5: Kruistabel ISO 14064-1

4 | Energiebeoordeling

Het doel van deze energiebeoordeling is de huidige en de historische energieverbruiken van de voorliggende jaren van Kennemer Wonen in kaart te brengen. Middels de energiebeoordeling wordt inzicht verkregen in de grootste energieverbruikers binnen de organisatie. De CO₂-Prestatieladder vereist dat er inzicht wordt verkregen in de 80% grootste verbruikers. Hierdoor kunnen de belangrijkste processen, gebouwen en/of activiteiten die bijdragen aan CO₂-uitstoot effectief aangepakt worden. De uitgebreide analyse is uitgevoerd in Excel en is op te vragen bij de CO₂-verantwoordelijke, H. Koomen. Deze energiebeoordeling is uitgevoerd over 2019.

4.1 Identificatie grootste verbruikers

Met 90% is het elektraverbruik de grootste emissiestroom in 2019.

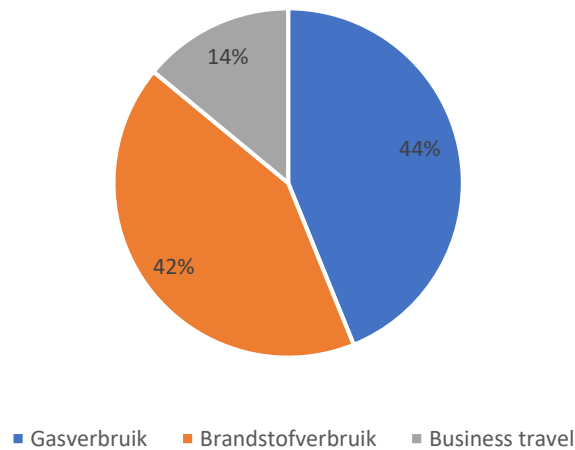

Grafiek 1: Percentuele verdeling emissiestromen **2019**

In 2019 is 5% van het elektriciteitsverbruik toe te wijzen aan het kantoor, 95% komt voort uit de algemene voorzieningen van het vastgoed van Kennemer Wonen. Daar zit het verbruik vooral in liften, verlichting, hydrofoorinstallaties, etc.

In 2019 is Kennemerwonen verhuisd naar een nieuw kantoorgebouw dat BREAM excellent en energieneutraal is verbouwd. Het elektraverbruik komt enkel nog voort uit het laden van auto's en alle niet gebouwgebonden apparaten. De mogelijkheden tot verdere besparing van energiegebruik zijn minimaal. Per 2020 is Kennemer Wonen overgestapt op 100% Nederlandse groene stroom. De effecten daarvan zijn goed zichtbaar in onderstaande diagram.

CO₂ Uitstoot Kennemerwonen 2020H1 totaal 39,5 ton

Grafiek 1: Percentuele verdeling emissiestromen 2020 H1

Voor het vastgoed dat Kennemerwonen in bezit heeft en verhuurt ligt er een zeer ambitieuze duurzaamheidsvisie, onderbouwd met een meerjaren onderhoudsbegroting. Er wordt beleidsmatig al uitgegaan wordt van verduurzaming bij groot onderhoud. Er loopt momenteel een project om op alle woningen waar het mogelijk is zonnepanelen te plaatsen. Met 1000 a 1500 woningen per jaar wordt er flink vaart gemaakt. Ook lopen er diverse pilots met het gasloos maken van verhuurde woningen, batterij opslag tbv liftgebruik en worden woningen op verzoek van bewoners voorzien van isolatie of een gasloos verwarmingssysteem. Er wordt nog actief gezocht naar 'laaghangend fruit' voor verduurzaming van de algemene voorzieningen dat nu nog niet in het plan is opgenomen, maar gezien de structurele aanpak op korte termijn (de visie gaat over een periode van 5 jaar) wordt er niet verwacht dat hier nog heel veel in te winnen valt.

Daarom is ervoor gekozen om de uitgebreide energiebeoordeling te richten op het wagenpark. De uitkomsten van deze analyse zullen leiden tot concrete maatregelen om de CO₂-emissies van deze twee stromen te reduceren.

4.2 Analyse grootverbruiker Wagenpark

Voor de huidige energiebeoordeling is een onderzoek gedaan naar de verbruiken van het wagenpark op basis van de beschikbare gegevens over gereden kilometers en getankte liters brandstof per auto van de auto's van Kennemer Wonen.

Hieronder de beknopte weergave van de analyse van het wagenpark (stand per december 2020). De uitgebreide versie is in een apart Excel bestand onder deel van het dossier ("Energiebeoordeling wagenpark 2020.xlsx").

Kenteken	Type auto	Bouwjaar	Label	Brandstof	CO ₂ uitstoot (fabriek)	Verbruik (fabriek)
1KZH53	TOYOTA AURIS	2013	A	Euro 95/ Elektra	92 g/km	4 l/100km
07HTJ9	TOYOTA AYGO	2009	A	Euro 95	106 g/km	4,5 l/100km
2VPZ46	Renault Kangoo	2011		Diesel	137 g/km	5,2 l/100km
GT248V	MITSUBISHI SPACE STAR	2015	A	Euro 95	92 g/km	4 l/100km
NH752K	OPEL ASTRA SPORTS TOURER+	2017	B	Euro 95	125 g/km	5,4 l/100km
HR521D	MITSUBISHI OUTLANDER	2015	A	euro95/ Elektra	44 g/km	
2VPZ48	Renault Kangoo	2011		Diesel	137 g/km	5,2 l/100km
7-XPF-14	Mitsubishi Spacestar 1.0	2014	A	Benzine	92 g/km	4 l/100km
VR934D	Renault Trafic	2015		Diesel	170 g/km	6,5 l/100km
GT236V	Mitsubishi Spacestar	2015	A	Euro 95	92 g/km	4 l/100km
GT237V	Mitsubishi Spacestar	2015	A	Euro 95	92 g/km	4 l/100km
GT238V	Mitsubishi Spacestar	2015	A	Euro 95	92 g/km	4 l/100km
GT239V	Mitsubishi Spacestar	2015	A	Euro 95	92 g/km	4 l/100km
GT240V	Mitsubishi Spacestar	2015	A	Euro 95	92 g/km	4 l/100km
GT241V	Mitsubishi Spacestar	2015	A	Euro 95	92 g/km	4 l/100km
GT242V	Mitsubishi Spacestar	2015	A	Euro 95	92 g/km	4 l/100km
GT243V	Mitsubishi Spacestar	2015	A	Euro 95	92 g/km	4 l/100km
GT244V	Mitsubishi Spacestar	2015	A	Euro 95	92 g/km	4 l/100km
GT245V	Mitsubishi Spacestar	2015	A	Euro 95	92 g/km	4 l/100km
GT246V	Mitsubishi Spacestar	2015	A	Euro 95	92 g/km	4 l/100km
GT247V	Mitsubishi Spacestar	2015	A	Euro 95	92 g/km	4 l/100km
GT249V	Mitsubishi Spacestar	2015	A	Euro 95	92 g/km	4 l/100km
GT250V	Mitsubishi Spacestar	2015	A	Euro 95	92 g/km	4 l/100km
GT251V	Mitsubishi Spacestar	2015	A	Euro 95	92 g/km	4 l/100km
GT252V	Mitsubishi Spacestar	2015	A	Euro 95	92 g/km	4 l/100km
GT253V	Mitsubishi Spacestar	2015	A	Euro 95	92 g/km	4 l/100km
GT893X	Mitsubishi Spacestar	2015	A	Euro 95	92 g/km	4 l/100km
GT894X	Mitsubishi Spacestar	2015	A	Euro 95	92 g/km	4 l/100km
PT183P	Volvo V40	2017	C	Diesel	89 g/km	3,4 l/100km
PZ775Z	Renault Scenic	2017	C	Euro 95	136 g/km	6,1 l/100km
J-825-LF	Tesla Model 3 Range plus	2020	Z	Elektra		
G-718-PP	Hyundai Kona	2019	Z	Elektra		

Tabel 6: Wagenpark analyse beknopt 2019

Gedurende 2019 en 2020 zijn een aantal verouderde auto's uit de roulatie genomen (rood gearceerd). Verder zijn er twee elektrische auto's aan het wagenpark toegevoegd. Gezien de gegevens nog niet geheel compleet zijn is de eerste stap het verkrijgen van meer inzicht.

Het grootste verbeterpunt is het verhogen van het aandeel elektrische auto's.

4.3 Trends in energieverbruik en voortgang CO₂-reductie

Er is een sterk dalende trend ingezet in energieverbruik binnen de eigen bedrijfsvoering. De trend was voor het verhuurde vastgoed al langere tijd ingezet door het grootschalig energiezuinig renoveren van de woningvoorraad en het grootschalig plaatsen van zonnepanelen op woningen en appartementengebouwen. Door de invloed van corona in 2020 is ook het aantal liters brandstof aanzienlijk gedaald. Kennemer Wonen zit door de genomen maatregelen al bijna op het beoogde reductiedoel voor 2021.

4.4 Voorgaande energiebeoordelingen

Uit de voorgaande energiebeoordeling zijn de onderstaande punten naar voren gekomen:

Verbetering in inzicht

Om in de toekomst een beter inzicht in de grootste verbruikers te krijgen, kan het volgende verbeterd worden:

- ✓ Maatregel 1: verplichten van medewerkers voor het juist invullen van de kilometerstanden bij iedere tankbeurt
- ✓ Maatregel 2: Resterende zuinigheidslabels achterhalen
- ✓ Maatregel 3: Laadgegevens hybride auto's achterhalen

Het achterhalen van de twee ontbrekende zuinigheidslabels blijkt niet haalbaar en voegt gezien de leeftijd van de auto's niet zoveel toe omdat ze binnenkort vervangen zullen worden. De laadgegevens van de hybride auto's achterhalen is niet meer van toepassing omdat deze auto's uit de roulatie zijn genomen.

Reductiepotentieel

De volgende mogelijkheden zijn uit de analyse naar voren gekomen om de CO₂-uitstoot verder te reduceren:

- ✓ Maatregel 1: Diesel en benzine auto's binnen het leasecontract wanneer mogelijk ruilen voor elektrische auto's
- ✓ Maatregel 2: Verduurzamen wagenpark door instellen plafond voor CO₂-uitstoot in leasebeleid/aankoopbeleid
- ✓ Maatregel 3: Cursus "Het nieuwe rijden" voor personeel
- ✓ Maatregel 4: Fiets/E-bike en OV gebruik stimuleren
- ✓ Maatregel 5: Bandenspanning iedere 2 a 3 maanden controleren
- ✓ Maatregel 6: Tips geven aan de medewerkers om zuiniger te rijden
- ✓ Maatregel 7: verplichting om afspraken binnen 8 km van het kantoor met de fiets te bezoeken (voor zover mogelijk)

De meeste van bovenstaande punten zijn uitgevoerd, echter heeft het thuiswerken tijdens de corona crisis nieuw licht op een aantal zaken geworpen, waardoor enkele keuzes worden heroverwogen (bijvoorbeeld de overstap naar een volledig elektrisch wagenpark met poolauto's).

4.5 Conclusies en aanbevelingen

Gebaseerd op de bovenstaande analyse worden hieronder een aantal maatregelen benoemd die ervoor kunnen zorgen dat het brandstofverbruik de komende jaren afneemt.

Verbetering in inzicht

Om in de toekomst een beter inzicht in de grootste verbruikers te krijgen, kan het volgende verbeterd worden:

- ✓ Maatregel 1: verplichten van medewerkers voor het juist invullen van de kilometerstanden bij iedere tankbeurt
- ✓ Maatregel 2: Laadgegevens elektrische auto's nauwkeurig bijhouden
- ✓ Maatregel 3: Zorgen voor inzicht in rijgedrag in poolauto's

Reductiepotentieel

De volgende mogelijkheden zijn uit de analyse naar voren gekomen om de CO₂-uitstoot verder te reduceren, enkele hiervan blijven staan vanuit de voorgaande analyse:

- ✓ Maatregel 1: Diesel en benzine auto's binnen het leasecontract wanneer mogelijk ruilen voor elektrische auto's
- ✓ Maatregel 2: Wagenpark behoefte goed afstemmen op nieuwe situatie met thuiswerken (ook gericht op beleid in de toekomst)
- ✓ Maatregel 3: Cursus "Het nieuwe rijden" voor personeel, ook voor elektrische auto's
- ✓ Maatregel 4: Fiets/E-bike en OV gebruik blijven stimuleren
- ✓ Maatregel 5: Bandenspanning iedere 2 a 3 maanden blijven controleren, ook van de poolauto's
- ✓ Maatregel 6: Tips geven aan de medewerkers om zuiniger te rijden

5 | Doelstellingen

In dit hoofdstuk worden de doelstellingen van de organisatie voor de komende jaren gepresenteerd. In dit hoofdstuk zijn de volgende onderwerpen terug te vinden:

- Ambitiebepaling naar aanleiding van sectorvergelijking
- Ambitiebepaling naar aanleiding van de maatregelenlijst SKAO
- Hoofddoelstelling scope 1 en 2 emissies
- Doelstelling scope 1 emissies
- Doelstelling scope 2 emissies
- Doelstelling business travel
- Doelstelling alternatieve brandstoffen
- Doelstelling reduceren energieverbruik

Halfjaarlijks wordt door de organisatie gemonitord of er voldoende voortgang plaatsvindt in de beoogde CO₂-reductie.

6.1 Ambitiebepaling

6.1.1 Vergelijking met sectorgenoten

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om reductiedoelstellingen op te stellen die zowel ambitieus als realistisch zijn. Om te kunnen bepalen hoe ambitieus de doelstellingen en maatregelen zijn van de organisatie is er gekeken naar sectorgenoten. Er is één sectorgenoot in afrondende fase van certificering. Zie hieronder een korte samenvatting van de doelstellingen en maatregelen die zij zichzelf stellen:

- **Woonforte | N3 ambitie**
Zij hebben als doel gesteld om 78,9% CO₂ op scope 1 en 2 te reduceren in 2023 ten opzichte van 2019.
Om deze doelstelling te realiseren hebben zij de volgende maatregelen genomen:
 - Het Nieuwe rijden
 - Monitoren en terugkoppelen rijgedrag
 - Verkleinen wagenpark
 - LED bij vervanging

6.1.2 Maatregelenlijst SKAO

De maatregelenlijst van de SKAO is ingevuld conform de situatie in 2020, aangezien deze niet met terugwerkende kracht kan worden ingevuld voor voorliggende jaren. De maatregelen die hierin worden genoemd zijn voornamelijk generiek, maar geven een goed beeld van de maatregelen en doelstellingen die Kennemer Wonen wil behalen.

De algemene conclusie naar aanleiding van deze maatregelenlijst is dat de organisatie al vrij vooruitstrevend is op het gebied van groene stroom en duurzaamheid op het kantoor. Echter zijn er nog voldoende maatregelen te nemen om het fossiele brandstofverbruik te verminderen. Zoals het inzetten van volledig elektrische auto's en het monitoren en terugkoppelen van rijgedrag en het nemen van extra maatregelen om het vastgoed te verduurzamen.

6.1.3 Conclusie ambitiebepaling

Kennemer Wonen heeft naar aanleiding van bovenstaande vergelijkingen en de maatregelenlijst geconcludeerd dat de reductiedoelstelling gepresenteerd in de volgende paragraaf voldoende ambitieus is. De organisatie schat zichzelf op het gebied van CO₂-reductie in als voorloper vergeleken met sectorgenoten. Dit op grond van het feit dat er nog geen sectorgenoten gecertificeerd zijn.

6.2 Hoofddoelstelling

De organisatie heeft als doel gesteld om in de komende jaren, gemeten vanaf het referentiejaar tot aan het jaar van herbeoordeling, onderstaande CO₂-reductie te realiseren.

SCOPE 1 EN 2 DOELSTELLING KENNEMER WONEN

Kennemer Wonen wil in 2021 ten opzichte van 2018 93% minder CO₂ uitstoten

Bovengenoemde doelstellingen zijn absoluut. Nader gespecificeerd voor scope 1 en 2 zijn de doelstellingen voor 2021 als volgt:

Scope 1: 68% reductie in 2021 ten opzichte van 2018

Scope 2: 100% reductie in 2021 ten opzichte van 2018

BUSINESS TRAVEL

Kennemer Wonen wil haar CO₂-emissie door business travel met 5% reduceren in 2021 ten opzichte van 2018

ENERGIEDOELSTELLING

Kennemer Wonen wil jaarlijks haar energieverbruik met 2% reduceren.

6.2.1 Scope 1 | Subdoelstelling gasverbruik kantoren en CVZ

Door de verhuizing naar een nieuw duurzaam pand wordt een verlaging van het totale gasverbruik van 69% gerealiseerd. In de CVZ verhuurde gebouwen is op korte termijn een reductie nog niet realistisch omdat verwarmingsinstallaties op een natuurlijk moment worden vervangen en dat in de eerste 2 jaar niet het geval is.

6.2.2 Scope 1 | Subdoelstelling brandstofverbruik wagenpark en alternatieve brandstoffen

Om de scope 1 doelstelling te kunnen behalen is aan de hand van de mogelijke reductiemaatregelen bekeken hoeveel brandstof kan worden bespaard met de bedrijfsauto's. Dit is ingeschat op ongeveer 50% reductie in de komende drie jaar als er ingezet wordt op het vervangen van de leaseauto's door elektrische poolauto's.

6.2.3 Scope 2 | Subdoelstelling elektraverbruik kantoren en CVZ en alternatieve brandstoffen

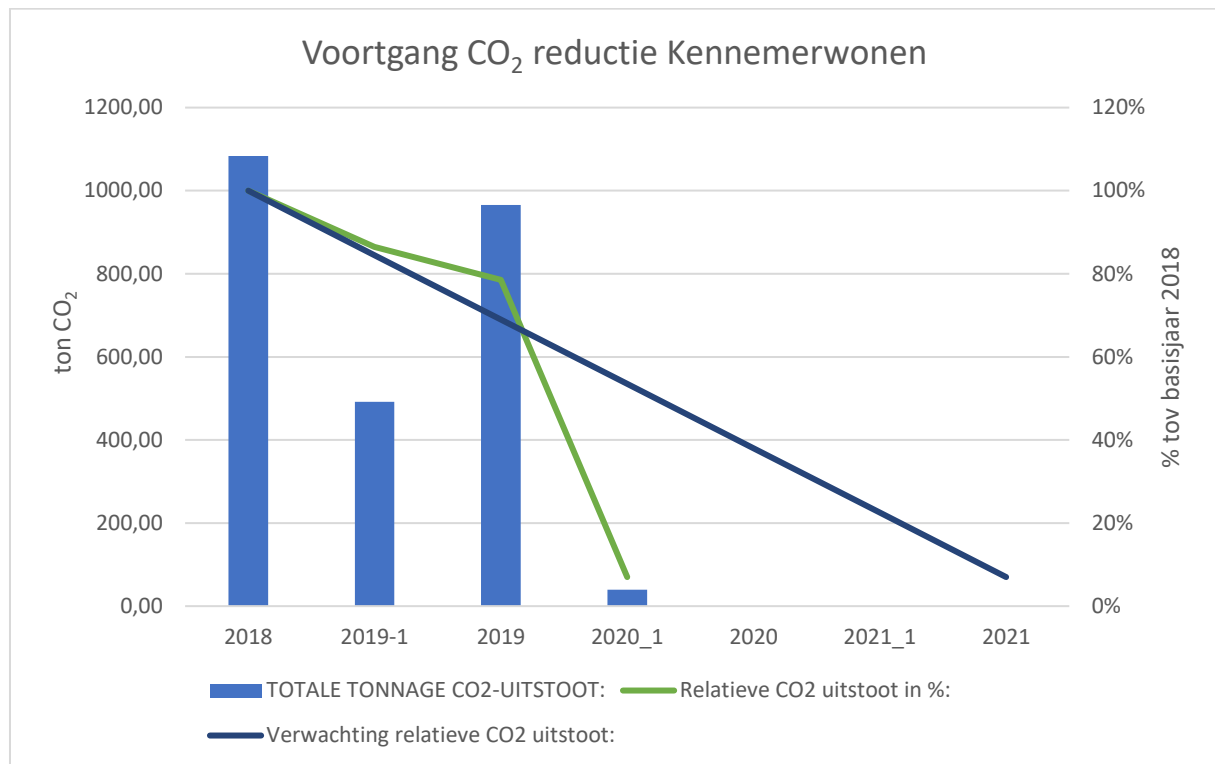
Om het elektraverbruik en de bijbehorende CO₂-uitstoot te kunnen verlagen zijn maatregelen geïnventariseerd die op Kennemer Wonen van toepassing zijn. Door de verhuizing naar een nieuw duurzaam pand is een aanzienlijke verlaging van het verbruik in de komende drie jaar te verwachten. Het nieuwe pand is energieneutraal op de gebouwgebonden installatie (verlichting, verwarming, ventilatie, etc.). Er is daardoor alleen nog verbruik door de werkmiddelen zoals computers, beeldschermen, keukenapparatuur, etc. Het reductiepercentage is niet goed in te schatten omdat onderliggend gegevens niet beschikbaar zijn aangezien het om een nieuw pand gaat. De Er zijn en worden zonnepanelen geplaatst tbv de algemene voorzieningen van het vastgoed. Daarnaast kan de overstap op 100% Nederlandse Groene stroom zorgen dat er hier 100% CO₂ reductie mogelijk is. Enige elektraverbruik dat nog grijs kan zijn zijn de onderweg geladen kWh's voor elektrische auto's.

6.2.4 Scope 2 | Subdoelstelling zakelijk verkeer

De gegevens van deze categorie zijn redelijk inzichtelijk maar nog niet compleet. De verwachting is dat door het verkrijgen van inzicht in vooral de kilometers en transportkeuze van inhuurpersoneel (ca 10-15% van het personeelsbestand) een meer realistisch getal gaat opleveren. Daarom wordt hier in de komende jaren door het verkrijgen van meer inzicht een kleine toename van CO₂ uitstoot verwacht. Er wordt uiteraard wel aan gewerkt om het aantal afgelegde kilometers met privéauto's terug te dringen en daarvoor is bekeken welke mogelijkheden er zijn om dit te realiseren.

7 | Voortgang

In onderstaand figuur is de voortgang van de CO₂-uitstoot van Kennemer Wonen opgenomen.

Figuur 2 | Voortgang van de CO₂-uitstoot.

De impact van de maatregelen is duidelijk zichtbaar (bijvoorbeeld de verhuizing naar een nieuw kantoor in 2019 en de overstap naar groene stroom in 2020). Naast de evaluatie van de voortgang van heel scope 1 en 2, is de voortgang per subdoelstelling ook uitgewerkt. Zodoende kan er beter bijgestuurd worden. Ieder jaar, tijdens de evaluatie van het reductieplan, zal hieronder per subdoelstelling de voortgang in CO₂-reductie beschreven worden. Deze voortgang wordt aangetoond op basis van de verzamelde emissiegegevens betreffende scope 1 en 2.

7.1 Scope 1 | Subdoelstelling gasverbruik

Als resultaat van de verhuizing naar het nieuwe kantoor in 2019 is het gasverbruik sterk afgenomen.

7.2 Scope 1 | Subdoelstelling wagenpark

Een deel van de leaseauto's is van een persoonsgebonden auto naar een poolauto omgezet. Verder zijn een aantal oudere auto's uit de roulatie genomen en zijn twee elektrische auto's aan het wagenpark toegevoegd.

7.3 Scope 2 | Subdoelstelling elektraverbruik

Het elektraverbruik is in 2019 ten opzichte van 2018 met 28% afgenomen. Dit heeft onder andere te maken met de plaatsing van zonnepanelen en verhuizing naar het duurzame kantoor. De uitstoot is teruggedrongen naar 0 door de overstap naar 100% groene stroom voor al het vastgoed binnen de boundary.

Disclaimer & Colofon

Uitsluiting van juridische aansprakelijkheid

Hoewel de informatie in dit rapport afkomstig is van betrouwbare bronnen en exceptionele zorgvuldigheid is betracht tijdens het samenstellen van deze rapportage kunnen De Duurzame Adviseurs geen juridische aansprakelijkheid aanvaarden voor fouten, onnauwkeurigheden, ongeacht de oorzaak daarvan en voor schade als gevolg daarvan. De borging en uitvoering van de opgestelde beoogde doelen en maatregelen aanwezig in dit rapport liggen bij de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever. Voor het niet behalen van doelen en/of het onjuist aanleveren van data door de opdrachtgever, kunnen De Duurzame Adviseurs niet aansprakelijk worden gesteld.

In geen enkel geval zijn De Duurzame Adviseurs, haar eigenaren en/of medewerkers aansprakelijk ten aanzien van indirecte, immateriële of gevolgschade met inbegrip van gederfde winst of inkomsten en verlies van contracten of orders.

Bescherming intellectueel eigendom

Het auteursrecht op dit document berust bij De Duurzame Adviseurs of bij derden welke bij toestemming deze documentatie beschikbaar hebben gesteld aan Kennemer Wonen.

Vermenigvuldiging in wat voor vorm dan ook is alleen toegestaan door voorafgaande toestemming door De Duurzame Adviseurs.

Ondertekening

Auteur(s):	M. Havik, De Duurzame Adviseurs
Kenmerk:	CO ₂ -REDUCTIEPLAN N3 2019
Datum:	29-12-2020
Versie:	1.3
Verantwoordelijke manager:	H. Koomen

Handtekening autoriserende manager:
